

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT**

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD

Univerza v Ljubljani

PRAVNO-INFORMACIJSKI CENTER
NEVLADNIH ORGANIZACIJ

Pravna fakulteta
Univerza v Ljubljani
100

PRESOJA VPLIVOV NA PODNEBJE

PREDLOGI ZA IZBOLJŠANJE IZVEDBE PRESOJE VPLIVOV NA PODNEBJE V OKVIRU STRATEŠKE PRESOJE VPLIVOV NA OKOLJE

Avtorji: Veronika Bastl, Eva Bezek, Žaklin Butinar, Ajda Jančar, Daša Levstik, Anja Magdič, Eva Mikelj, Hana Palčič Vilfan, Timotej Sajko, Jan Tomšič

Mentorici: doc. dr. Maša Kovič Dine, mag. Senka Šifkovič Vrbica

Dokument predlogov je rezultat dela v okviru projekta Presoja vplivov na podnebje, ki se podlagi javnega razpisa "Projektno delo z negospodarskim in neprofitnim sektorjem - Študentski inovativni projekti za družbeno korist 2016–2020 za študijski leti 2018/2019 in 2019/2020" v okviru Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobje 2014 - 2020. Projekt sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

V okviru projekta Presoja vplivov na podnebje smo pri preučevanju izvedbe Strateške presoje vplivov na okolje z vidika presoje vplivov na podnebje oblikovali predloge za izboljšanje izvedbe presoje vplivov na podnebje, ki smo jih strnili v tem dokumentu.

Predlog 1: Vzpostavitev skupne merilne baze s podatki o emisijah vseh posameznih projektov

Presoja vplivov na podnebje se v večini primerov opravlja le na ravni presoje vplivov na okolje (PVO) – torej na konkretni ravni za individualni projekt. Pri takšni presoji se lahko zaznajo zgolj zanemarljivi vplivi v primerjavi z maksimalno ravnjo emisij, ki je določena na državni ravni. Menimo, da je takšen pristop popolnoma zgrešen, saj četudi individualen projekt predstavlja zanemarljivo onesnaževanje okolja, to nikakor ne podaja realne slike izpustov emisij v okolje, ki jo lahko zaznamo ob seštevku izpustov vseh relevantnih projektov.

Zato predlagamo, vzpostavitev skupne merilne baze v katero bi se sproti vnašali podatki o emisijah za vsak posamezen projekt. Le tako bi si lahko ustvarili predstavo o resničnem dejanskem stanju in na taki podlagi nato nadaljevali s presojami konkretnih projektov in sprejemanjem potrebnih ukrepov za zagotavljanje preprečevanja podnebnih sprememb.

Predlog 2: Oblikovanje konkretnih smernic za izvedbo presoje vplivov na podnebje, kot pomoč presojevalcem

Ob sestanku s presojevalko PVO in ob sestanku na MOP smo izvedeli, da prostor v poročilu namenjen presoji vplivov na podnebje po navadi ostane prazen oziroma ocenjevalec zgolj napiše "ni vplivov". Povedali so nam, da je razlog v neznanju presojevalcev glede izvedbe presoje vplivov na podnebje.

Zato predlagamo, da bi na ravni ministrstva izoblikovalo konkretnejše smernice presoje vplivov na podnebje, ki bi vsebovale tako tehnične usmeritve – kako izračunati vpliv na podnebje (emisije) ter tudi usmeritve kot so upoštevanje skupnega onesnaževanja in postavljenih mej emisij.

Predlog 3: Določitev količinskih omejitev emisij glede na področja

Opazili smo, da kljub temu, da so zastavljene neke državne meje glede količine izpustov toplogrednih plinov v okolje, pa na državni ravni ni strategij, ki bi določale katerim projektom oz. področju razvoja naj bi se dalo prednost, s tem pa nobenih usmeritev na katerih področjih naj se še dopušča povečanje količine izpustov in do kakšne mere itd. Tako presojevalci in nimajo nobenih smernic, ki bi jim pomagale pri odločitvi katere projekte naj z vidika presoje vplivov na podnebje dovolijo, pri katerih projektih naj bodo strožji itd. Zato predlagamo, da se sprejme konkretne strategije na področju vseh ministrstev

in da se jih prednostno ovrednoti oz. določi za vsako strategijo/področje količinske omejitve glede emisij.

Predlog 4: Vzpostavitev sistema strokovne usposobljenosti presojevalcev

Zaznali smo tudi problem nestrokovnosti nekaterih ocenjevalcev in njihove prepuščenosti prostemu trgu.

Zato predlagamo, da le ti ne bi bili popolnoma prepuščeni prostemu trgu, ampak, da se vzpostavi nek sistem strokovne usposobljenosti. MOP bi lahko imelo pristojnost glede priprave strokovnih testov in ocenjevanja sposobnosti ocenjevalcev.

Predlog 5: Strožji nadzor nad samim izvajanjem projekta in izpolnjevanjem emisijskih omejitev določenih v dovoljenjih

Predlagamo strožji nadzor nad izvajanjem projektov in preverjanje ali ob izvajanju projektov dejansko upoštevajo emisijske omejitve oziroma ali so se izvedli ukrepi za ublažitev onesnaževanja. V zvezi s tem, bi se moralo tudi določile tudi visoke globe za prekoračitev dovoljenih emisij.

Predlog 6: Določitev kontra ukrepov za ublažitev emisij

V povezavi s prejšnjim predlogom, smo mnenja, da bi bilo potrebno vzpostaviti sistem, ki bi za vsako količino izpustov določil tudi proti-ukrepe v obliki ponorov. Torej da bi se vzpostavila neka "tabela", ki bi določala na primer koliko novih dreves/katera čistilna naprava se mora zasaditi/inkorporirati v primeru določene količine izpustov. To bi bilo treba vključiti v dovoljenje za izvedbo projekta in tudi spremljati njegovo izvedbo.

Predlog 7: Vzpostavitev nadzornega sistema nad meritvami emisij

Predlagamo, da bi se s pomočjo informacijske tehnologije vzpostavil nek nadzorni sistem nad meritvami emisij - sistem, kjer bi se podatki o izpustih avtomatično in neposredno prenašali v neko skupno bazo podatkov, s čemer bi se onemogočilo naknadno prekrivanje in spreminjanje dejanskih izpustov.

Predlog 8: Izvedba celovite presoje vplivov na okolje tudi za aktivnosti na področju gozdnih površin

Glede na to, da so gozdovi eden najpomembnejših ponorov, smo mnenja, da bi se morale celovite presoje vplivov na okolje (CPVO) izvajati tudi za spremembe na področju gozdnih površin. Pa tudi na sploh se CPVO izvaja v zelo nizkem odstotku.

Predlog 9: Spremljanje emisij in drugih vplivov na okolje tudi po sami izvedbi CPVO

Problematicen je podatek, da se po končani izvedbi CPVO emisije TPG ne spremljajo več, čeprav 96. člen ZVO-1 nalaga dolžnost spremljanja okolja tudi po CPVO.